

Г. А. Лісенчук

Міні-футбол

МІНІ-ФУТБОЛ - спортивна командна гра, завдання учасників якої ногами або головою забити у ворота суперника якомога більшу кількість м'ячів. В останнє десятиліття поширеною стала ін. назва - футзал. Ігрове поле - 40 x 20 м, ворота - 3 x 2 м. Склад команди - 14 осіб, з яких воротар та 4 учасника грають на полі, інші 9 - запасні, які в будь-який момент за вказівкою тренера можуть замінити когось із гравців на полі (число замінів під час матчу не лімітоване, дозволено також зворотню заміну). Гра складається із двох таймів по 20 хв. Вага м'яча - від 390 до 430 г. Крім двох суддів, які обслуговують матч, є також суддя-хронометрист. Командам дозволено в кожному таймі брати по одному однохвилин. таймауту.

М.-ф. - один із видів спорту, що динамічно розвивається. 1930 після проведення першого чемпіонату світу з футболу в Монтевідео, аргентин. тренер Х.-К. Серіані звернув увагу на те, що діти, натхненні перемогою збірної команди Уругваю в чемпіонаті, через недостатню кількість футбол. полів стандарт. розміру почали удосконалювати свою майстерність на баскетбол. або на невеликих відкритих майданчиках. Х.-К. Серіані розробив зменшену версію футболу, запозичивши правила з гандболу, водного поло й баскетболу. Нова гра швидко поширилася серед місц. молоді, а згодом у всій Пд. Америці, набувши особливої популярності в Бразилії. Такі відомі футболісти, як К. Роналду, Робіньйо, Зіку й Рональдінйо, починали свою спорт. кар'єру з М.-ф., який допоміг їм підвищити швидкість та удосконалити дриблінг. У цю гру у світі регулярно грають 25 млн осіб.

З часом футзал почав розвиватися в Європі. Інтерес до нього зростає, збільшувалася кількість міжнародних змагань. Тоді Міжнар. федерація футболу (ФІФА) вирішила взяти гру під свою опіку - спочатку організувала 3 експерим. турніри, що успішно пройшли в Угорщині, Бразилії та Іспанії. 1989 проведено 1-й чемпіонат світу в Нідерландах,

переможцем якого стала збірна команда Бразилії, здолавши у фіналі господарів, а бронз. медалі здобула збірна команда США, що перемогла бельгійців. 1996 в Іспанії проведено перший чемпіонат Європи, у фіналі якого господарі перемогли команду РФ. 2001 організовано Кубок УЄФА (Спілки європ. футбол. асоціацій) серед клубів, 2008 проведено 1-й чемпіонат Європи серед молодіж. команд.

Наприкінці 1980-х рр. в Україні створ. міні-футбол. клуби в Дніпропетровську (нині Дніпро), Запоріжжі, Кременчуці (Полтав. обл.), Києві, Жовтих Водах (Дніпроп. обл.) та ін., розвитком М.-ф. у державі опікувався Союз міні-футбол. клубів України (засн. 1990) під керівництвом О. Хандриги, що організовував різноманітні турніри серед клубів. 1993 з метою легалізації цього виду спорту в Україні створ. Асоц. М.-ф. (футзалу) України (від 2013 – Асоц. футзалу України), президентом якої обрано Г. Лісенчука (1993–2013). Того ж року під егідою нової організації проведено перші офіц. змагання – розіграш Кубка України, заключна частина якого пройшла в Києві за участі 8-ми команд. У фіналі зустрілися команди «СКІФ–Силекс» (Київ) і «Надія–Дніпроспецсталь» (Запоріжжя). Оскільки осн. час не визначив переможця, за серією пенальті перемогу здобули студенти Київ. інституту фізичної культури (тренери – В. Залойло, В. Шабельников), які стали володарями 1-го Кубка України з М.-ф. Відтоді також проводять чемпіонати України у вищій лізі та першість України серед команд 1-ї та 2-ї ліг. Навесні 1994 створ. нац. збірну команду України, що провела перші товариські матчі та взяла участь у кількох міжнародних турнірах. Восени того ж року студент. збірна команда України вперше взяла участь у чемпіонаті світу серед студентів (Кіпр) та зайняла 5-е м. із 16-ти команд, що вийшли до фінал. стадії змагань, і, забивши 40 м'ячів, стала найрезультативнішою командою чемпіонату. Після цього успіш. виступу створ. молодіжну збірну команду України. Усі ці команди 1993–2013 очолював Г. Лісенчук, під керівництвом якого вони здобули по 3 золоті й срібні та 5 бронз. медалей. Першу бронз. нагороду завойовано в серпні 1996 студент. збір. командою України на чемпіонаті світу у Фінляндії, а в грудні того ж року в Іспанії на чемпіонаті світу серед нац. команд Україна стала бронзовий призером, а нападник О. Москалюк – володарем «бронз. бутси». Першу золоту нагороду здобуто 1998 в Португалії на студент. чемпіонаті світу. Нац. збірна команда України двічі ставала срібний призером чемпіонату Європи (РФ, 2001; Італія, 2003). За ці успіхи 8 гравців удостоєні звання заслужений майстер спорту України: В. Сухомлинов, В. Корнєєв, Р. Мансуров, С. Корідзе (кращий бомбардир чемпіонатів Європи 2001, 2003), О. Косенко, І. Москвичов, О. Безуглий, Г. Мельников, 12 осіб – майстер спорту міжнародного класу У цей період майже в усіх обл. центрах організовано обл. осередки Асоц. М.-ф. України, створ. дит.-юнац. футзал. лігу, у Київ. інституті фізичної культури на каф. футболу відкрито відділ. футзалу, а в

Держкомспорті України затверджено цільову програму розвитку М.-ф. на 1997–2002 р. На поч. 2000-х рр. почали регулярно проводити студент. турнір на призи Президента України Л. Кучми. М.-ф. став масовим і одним з улюблених видів спорту в Україні. Це підтверджує бронз. нагорода, завойована молодіж. збір. командою на чемпіонаті Європи 2008 в С.-Петербурзі.

У багатьох ДЮСШ відкрито відділ. М.-ф.; у Києві, Запоріжжі, Харкові, Дніпрі, Одесі, Львові організують міжнар. турніри з М.-ф., у них беруть участь збірні й клубні команди з Італії, Іспанії, Чехії, Румунії, Словаччини, Молдови, Білорусі та ін. країн; проводять чемпіонати України серед дітей та юнаків різного віку, а також жінок, ветеранів. Зважаючи на успіхи укр. команд, Європ. футбол. союз обрав чл. комітету УЄФА Г. Лісенчука, який 2005–15 представляв Україну в УЄФА, а 1999–2015 – у Міжнар. федерації студент. спорту. За підготовку висококваліфіков. спортсменів з М.-ф. звання заслужений тренер України отримали Г. Лісенчук, В. Водян, О. Солодовник, С. Гончаренко, Г. Шур, В. Варениця, Є. Ривкін та ін.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Братусь В. И. Страницы истории футзала в Украине. К., 2013.

Бібліографічний опис:

Міні-футбол / Г. А. Лісенчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-69694>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України

([докладніше](#)).